

Kripto Para Suçları

Doç. Dr. Murat Volkan Dülger

Para Nedir? -1

- ❑ Para denildiğinde aklımıza ilk gelenler, madeni paralar veya banknot halinde bulunan elle tutulur, gözle görülür fiziksel varlığı olan paralardır. **Peki, paranın somut bir gerçekliğinin olması şart mıdır?**
- Para, mal ve hizmet bedeli ile borçların ödenmesinde kullanılan ve genel kabul gören ortak değişim aracıdır.
- ❑ Çeşitli topluluklarca çeşitli dönemlerde farklı türdeki eşyalar, değişim aracı olarak kullanıldı.

Para Nedir? -2

Paranın Tarihçesi

- Mal Para (Commodity Money)
- Temsili Para (Representative Money)
- İtibarî Para (Fiat Money)
- Elektronik Para (Electronic Money)
- Kripto Para (Cryptocurrency)

Kripto Para Nedir? -1

- Kripto para birimi (=Cryptocurrency), herhangi bir üçüncü parti hizmetine gerek kalmadan, taraflar arasında para transferini mümkün kılan bir elektronik para sistemidir.
- Bitcoin
- Ethereum
- XRP (Ripple)
- Litecoin
- Tether
- Stellar

Kripto Para Nedir? -2

➤ Kripto Para Birimlerinin Özellikleri

- ❖ «Bağımsızlık».
- ❖ «Dağıtık Bir Yapı»
- ❖ «Güvene Dayalı Olmama»
- ❖ «Mahremiyet»
- ❖ «Para Hareketlerinde Aracıya İhtiyaç Duymama»
- ❖ «Şeffaflık»

Kripto Para Nedir? -3

➤ Kripto Para Birimi Kullanımında Riskler

- ❖ «Anonimlik Riskleri»
- ❖ «İşlemlerde Geri Alınamazlık»
- ❖ «Değerlerde Oynaklık»
- ❖ «Siber Saldırı Riski»
- ❖ «Denetimsizlik»
- ❖ «Spekülatif İlk Sanal Para Arzları (ICO)»

Kripto Paranın Hukuksal Boyutu -1

➤ Yasak Bir Para Birimi Olarak Kripto Para

- Kripto paraların kullanılması; Çin, Cezayir, Bolivya, Ekvador, Hindistan, Bangladeş, Nepal, Kamboçya, Makedonya, Endonezya, Pakistan, İzlanda gibi 10'u aşkın ülke tarafından yasaklandı.

➤ Kripto Para Kullanımının Yasal Olduğu ve henüz bu konuda kararını açıklamamış ülkeler de bulunmakta.

- ABD, Kanada, Avustralya, Meksika, Kosta Rika, Almanya, Fransa, Hollanda, İsviçre, İsrail, BAE ve Japonya gibi çok sayıda ülkede Bitcoin ve sair kripto para kullanımı yasal.

Kripto Paranın Hukuksal Boyutu -2

➤ Uluslararası Çapta Kripto Para Birimlerini Düzenleme Yönünde Çabalar -1

Uluslararası çabalar, kripto para birimlerinin potansiyel yararları ve riskleri üzerinde oy birliğinin sağlanması üzerinde odaklanmıştır.

- ❖ OECD bünyesindeki Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force, FATF) – Haziran 2014, «*Sanal Para Birimleri: Temel Tanımlar ve Potansiyel Anti-Kara Para Aklama ve Terörizmin Finansmanı Riskleri*», - Haziran 2015, «*Sanal Para Birimlerine Risk Temelli Bir Yaklaşım Rehberi*» .

Kripto Paranın Hukuksal Boyutu -3

➤ Uluslararası Çapta Kripto Para Birimlerini Düzenleme Yönünde Çabalar -2

Uluslararası çabalar, kripto para birimlerinin potansiyel yararları ve riskleri üzerinde oy birliğinin sağlanması üzerinde odaklanmıştır.

- ❖ Avrupa Birliği (“AB”) bünyesindeki Avrupa Bankacılık Otoritesi (European Banking Authority, EBA) – 13 Aralık 2013, «*Sanal Para Birimleri Kullanıcılarına Uyarı Notu*», - 4 Eylül 2014, «*EBA’nın Sanal Para Birimleri Hakkındaki Görüşü*», - 9 Ocak 2019, «*Kripto Para Değerleri Hakkında Avrupa Komisyonu’na Tavsiye Raporu*».

Kripto Paranın Hukuksal Boyutu -4

➤ Ulusal Çapta Kripto Para Birimlerini Düzenleme Yönünde Çabalar -1

Türkiye’de bugün itibariyle kripto para varlıklarına ilişkin yapılmış herhangi bir kanunî düzenleme bulunmamaktadır. Ülkemizde kripto para birimlerinin konu edildiği resmi ve kamu kurumu çalışmaları:

- ❖ Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurulu’nun (“BDDK”) 25 Kasım 2013 Tarihli Basın Açıklaması
- ❖ Hazine Müsteşarlığı’nın 11 Ocak 2018 Tarihli Basın Açıklaması
- ❖ Sermaye Piyasası Kurulu’nun (“SPK”) 27 Kasım 2017 Tarihli Genel Mektup’u ile 27 Eylül 2018 tarihindeki Haftalık Bülten Açıklaması.

Kripto Paranın Hukuksal Boyutu -5

➤ Ulusal Çapta Kripto Para Birimlerini Düzenleme Yönünde Çabalar -2

- ❑ Türkiye’de bugün itibariyle kripto para varlıklarına ilişkin yapılmış herhangi bir kanunî düzenleme bulunmamaktadır.
- ❑ Kripto para birimi Bitcoin de 6493 sayılı “*Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun*” kapsamına girmemektedir çünkü herhangi bir resmi ya da özel kuruluş tarafından ihraç edilmemekte ve karşılığı için güvence verilmemektedir.

Kripto Para Suçları -1

➤ Bir Siber Suç olarak Kripto Para Suçları

Bitcoin sisteminde para hareketlerin izlenmesi ve takma adlardan gerçek kişilere erişilmesi oldukça güç olduğundan, yasadışı faaliyetlerini anonim ve gizli şekilde gerçekleştirmek isteyen suçlular zamanla kripto paralar üzerinden bu faaliyetleri sürdürmüşlerdir.

❖ **Silk Road**

❖ **Liberty Reserve**

❖ **Sheep Marketplace**

Kripto Para Suçları -2

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

- ☐ Kripto Para Kullanılması Suç Mudur?
- ☐ **Hayır.** Kripto paraların kullanılması herhangi bir suç oluşturmaz ve ceza hukuku sorumluluğuna vücut vermez.
- ☐ **Kanunsuz suç ve ceza olmaz.** (*Nullum Crimen Sine Lege, Nulla Poena Sine Lege*)

Kripto Para Suçları -3

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

- ❑ **Hırsızlık Suçu (TCK m.141)**, «Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.»
- ❑ **Bilişim Sisteminin Kullanılması Yoluyla İşlenen Hırsızlık Suçu (TCK m.142/2-e)**, «Hırsızlık suçunun bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenmesi hâlinde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.»
- ❑ **Bilişim Sistemini Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme Suçu (TCK m. 244/4)**, «Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.»

Kripto Para Suçları -4

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

❑ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2009/11-193 , K. 2009/268, T. 17.11.2009

❑ 1. Olay

Sanıklar (VA) ve (SM) birlikte hareket ederek, önceden haksız bir şekilde ele geçirdikleri katılan firmanın internet bankacılık şifresini kullanarak, katılanın X Bankası Şubesindeki hesabına internet üzerinden girerek hesabında bulunan 10.750-TL'yi sanık (VA) adına açtırdıkları hesaba havale ederler. Aynı gün havale edilen tutarı başka bir banka şubesinden çekerler.

Kripto Para Suçları -5

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

❑ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2009/11-193 , K. 2009/268, T. 17.11.2009

❑ 2. Merci Görüşü

- Tartışmalar, «verinin» hırsızlık suçunun konusunu oluşturup oluşturmayacağı noktasında yoğunlaşmıştır.
- YCGK – «Faillerin kastı, veriyi bir yerden başka bir yere göndermekten değil, bu verinin temsil ettiği parayı mal olarak edinmektir.»

Kripto Para Suçları -6

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

❑ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 2009/11-193 , K. 2009/268, T. 17.11.2009

❑ 3. Kararın Kripto Paralar Açısından Değerlendirilmesi

➤ *Kripto paraların vasfı nedir? (Para, Menkul Kıymet, Emtia).*

➤ *Bilişim sisteminin kullanılması yoluyla işlenen hırsızlık suçunun konusunu ne oluşturur?*

❑ Paraya esas değerini veren onun alım gücüdür ve bu güç bugün veriler ile temsil edilmektedir.

Kripto Para Suçları -9

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

- ❑ **Dolandırıcılık Suçu (TCK m. 157)**, «*Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezası verilir.*»
- ❑ **Bilişim Sisteminin Kullanılması Yoluyla İşlenen Dolandırıcılık Suçu (TCK m. 158/1-f)**, «*Dolandırıcılık suçunun bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle İşlenmesi halinde, üç yıldan on yıla kadar hapis ve beş bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak (...), (f), (...) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı dört yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.*»
- ❑ **Nasıl Karşımıza Çıkar?**
 - İlk Sanal Para Arzı (*Initial Coin Offering, ICO*)

Kripto Para Suçları -10

➤ Türk Ceza Kanunu Bakımından Kripto Para Suçları

- ❑ **Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerini Aklanması Suçu (TCK m. 282),** «*Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.*»
- ❑ **Aklama Üç Aşamada Gerçekleşmektedir: Yerleştirme, Ayrıştırma ve Bütünleştirme.**
- ❑ Kripto para birimleri, sahip olduğu özellikler sebebiyle aklamanın üç aşamasında da kullanılabilir.

Sonuç

- ❑ Blockchain teknolojisi ve onun ilk ürünü olan bitcoin, ekonomi ve ticaret başta olmak üzere hayatın her alanında kökten değişimler vaat etmektedir.
- ❑ Hükümetler, muhafazakar bir pozisyon alarak; kripto para birimlerini tanımlayıcı, düzenleyici, hukuki statülerini belirleyici ve denetleyici hükümler getirmeden doğrudan yasaklayıcı düzenlemelere başvurmaktadır.
- ❑ Oysa gelecek, bizim hakkında düşündüklerimizden bağımsız olarak, korumaya çalıştığımız temel değerleri değiştirecek.
Gelişim ve yeniliklere karşı direnmek ise bu dönüşümün hızını kesmeyecektir.

Teşekkürler...

- *Ayrıntılı bilgi ve konu ile ilgili makaleler için:*
<https://aydin.academia.edu/DoçDrMuratVolkanDülger>

